

Motion till riksdagen 2025/26:4126

av Fredrik Olovsson m.fl. (S)

med anledning av prop. 2025/26:239 Vindkraft i kommuner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en snabbhetsbonus för kommuner som under 2026 ändrar ett tidigare fattat beslut (veto) till ett positivt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inför fortsättningen av vindkraftsansättning till närboende se över hur en automatisk utbetalning till dem som är berättigade till ersättningen skulle kunna utformas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig lösning för incitament för kommuner och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En framgångsrik elektrifiering är avgörande för att öka tillväxten, skapa välbefinnande och samtidigt nå de nationella klimatmålen om nettonollutsläpp 2045. Billig el kommer att vara en central konkurrensfördel för svenska företag framöver. För att ekonomin ska fungera för vanligt folk krävs också god tillgång till el till låg kostnad. Det förutsätter mer el från vatten, vind, sol, kärnkraft och bioenergi. Sverige behöver kunna använda alla konkurrenskraftiga fossilfria möjligheter som står till buds och öka utbyggnadstakten för den fossilfria elproduktionen redan i närtid.

Vindkraftsutbyggnaden under SD:s regering har gått helt i stå. Ett stort antal kommuner sätter helt stopp för byggandet av vindkraftverk. Därför är behovet av ekonomiska incitament för vindkraft stort – både till kommunerna direkt och till närboende för att de i ökad utsträckning ska känna acceptans för nybyggnation av vindkraftverk i deras närhet.

Regeringen har dröjt med att återkomma till riksdagen med förslag. Detta har haft negativ inverkan på vårt energisystem, men att de nu till slut kommer med ett förslag är välkommet. Sent men välkommet.

Socialdemokraterna går med på det förslag som regeringen här kommer med, men S menar att när det gäller fortsättningen av denna vindkraftsersättning till närboende bör regelverket ses över i syfte att få till en automatisk utbetalning till de ersättningsberättigade, så att de slipper ett (krångligt) ansökningsförfarande – ett förfarande som riskerar att göra så att ett antal människor missar ersättningen.

Förutom det som regeringen nu föreslagit måste mer göras för att få igång vindkraftsbyggnationen. Den landbaserade vindkraften har stor potential att snabbt leverera el till låg kostnad. Den potentialen behöver tas till vara. Kommunala beslut om vindkraft behöver fastslås tidigt i processen. Den reformering av det kommunala vetot som föreslogs i proposition 2021/22:2010 om ett tidigare kommunalt ställningstagande för vindkraft har två gånger lagts fram för beslut i riksdagen men avslagits av regeringspartierna med stöd av Sverigedemokraterna. Förslag med den inriktningen behöver skyndsamt genomföras.

Oavsett hur kommunerna i övrigt kommer att ersättas vill vi att de kommuner som ändrar ett tidigare veto mot vindkraftsparker som snabbt kan komma till stånd får en extra bonus om ett nytt positivt beslut ges under 2026. Stödet kan exempelvis utformas så att de första 400 vindkraftverken av modern storlek får dela på pengarna som avsätts till ändamålet. Det skulle ge ett stöd på ca 250 000 kronor per verk. Vid sidan om denna bonus behöver en långsiktig lösning för den ersättning som kommunerna fått för 2025 och 2026, motsvarande fastighetsskatten, komma på plats. En sådan är utlovad men inte genomförd.

Investeringar i nya industrier och omställning av befintliga behöver mer el i närtid. Därför vill vi se mål för mer förnybar fossilfri el redan till 2030 och 2035. Anledningen är att ett tidssatt mål ställer krav på förslag och beslut om relevanta åtgärder som kan bidra till måluppfyllelsen. Vi menar att de nu beslutade kontrollstationerna, som vad vi förstår har målet 2045 som utgångspunkt, inte svarar mot samhällets behov av mer el i närtid.

Det offentliga måste också se till att processerna för att få på plats ny energi blir enklare och billigare. Vi vill minska byråkratin och snabba på miljöprövningarna. Sverige ska ha högt satta miljömål för industriell verksamhet med välfungerande samråd med berörda intressen. Därför är det besvärande att tillståndprocesserna inte sällan är tidsutdragna och svårförutsägbara. Investeringar i elnäts- och elproduktionsutbyggnad riskerar därmed att påtagligt försvåras. Reformering av ramverken i form av lagstiftning och regelverk är en viktig del för att Sverige ska få bättre fungerande tillståndprocesser och därmed underlätta för nyindustrialisering och förverkligandet av klimatomställningen.

Fredrik Olovsson (S)

Monica Haider (S)

Marianne Fundahn (S)

Mattias Jonsson (S)

Isak From (S)

Daniel Vencu Velasquez Castro (S)